СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 148. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 31-го ЛИПНЯ 1946. No. 148. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, July 31, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ [illegible]РАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

АРМІЯ ВТРАТИЛА БІЛІОНИ ПРИ КОНТРАКТАХ

Вчасі конгресових доходжень над надужиттями при заключуванню воєнних контрактів заявив Генеральний Контрольор Злучених Держав Линдсі С. Ворен, що конгрес самий є відповідальний за надуживання при заключуванню контрактів вчасі війни, бо не зважав на точне дотримування правил і засад, яких треба придержуватися в таких справах. Він також виказав, що при касуванню контрактів, коли кінчилася війна, витрачено при заключуванню угоди з підприємцями 65 біліонів долярів, щоб лише їх заспокоїти. Після такого відкликання контрактів замкнено книжки і це вважалося за викінчення справ. Ці відкриття спонукали конґресмена Алвина Ф. Вайкела з Огайо поставити внесок для переведення доходжень над Морською Комісією і Адміністрацією Воєнних Достав. Це потрібне тому, що на яв виходять вісти про недбалу поведінку офіцирів армії при заключуванню контрактів і при відбиранню достав. Між доставцями й офіцирами слідне було братання, а це впливало на неточне придержування умов контрактів збоку доставців. — У справу надужить вмішався чинно президент Труман і доручив сенатській слідчій комісії, щоб вона провірила федеральні рекорди про плачення податків та про інші законні обовязки доставців.

ОБЄДНАНІ ДЕРЖАВИ ВИБРАЛИ 15 ЗАГОРОД ДЛЯ ПРИМІЩЕННЯ ОСІДКУ.

Комісія для вишукування приміщення Орґанізації Обєднаних Держав провірила різні загороди й інші маєтки, положені в повітах Вестчестер, на північ від міста Ню Йорку і в повіті Ферфілд, в стейті Конетикат і вибрала 15 найбільше пригожих на побудування відповідних будинків для осідку О.О.Д. Ці маєтки покляcифіковано відповідно до якости і величини і надано їм числа. Деякі посілости обіймають по дві квадратові милі, інші по десять, ще інші по двацять квадратових миль, а одна аж сорок. На окремо зладженій мапі ч. 1 і 2 положені в місцевости Гарисон, в повіті Вестчестер на границі стейту Ню Йорк біля Конетикат. Число 15 положене у місцевости Піксскіл, недалеко ріки Гудсон, у стейті Ню Йорк.

СУД РОЗВЯЗАВ ВІДДІЛ КУ-КЛАКС-КЛЕНА.

Найвищий Суд південної частини стейту Ню Йорк розвязав відділ Ку-Клакс-Клена, який орґанізував „лицарів і жінок" в повітах Вестчестер і Несо і відобрав йому чартер. Членська ліста виказує 1,100 членів. Цю лісту й маєток Клена забрало Федеральне Бюро Інвестиґацій.

ДЛЯ ВІДКРИТТЯ НАФТИ ПРИ ПОМОЧИ РАДАРУ НА ДНІ МОРЯ.

Стандард Ойл Компані з Ню Джерзі, при співпраці залежної від неї компанії на островах Багама близько Центральної Америки, вислала до місцевости Несо корабель з приладами для відкриття покладів нафти на дні моря в тамошній околиці. Море коло пристані Несо є глибоке на 20 стіп. Околиця, які мають посліджувати при помочи нурців, займає простір 2,000 квадратових миль. Винайдено вже відповідні прилади, якими можна випомпувати нафту з морського дна.

БЮРО КОНТРОЛІ ЗА ПІДВИШКУ ЦІН СОРОЧОК.

Бюро Адміністрації Цін згодилося признати підвишку цін на цінах мужеських сорочок на 11% у дрібній продажі. Для порівнання сказано, що сорочка, за яку тепер платять $2.50, буде від тепер коштувати $2.80. Підвишка цін, на погляд урядовців, причиниться до збільшення продукції, а через те впадуть високі ціни, які заведено в дрібній торговлі вчасі, коли не було закона про контролю цін.

ҐУБЕРНАТОР ДЖОРДЖІЇ ОБІЦЮЄ МЕНШЕ ЛІНЧІВ НА НІҐРІВ.

Еуген Талмадж, який обіймає уряд ґубернатора в Джорджії в січні 1947 року, заявив, що, коли він обійме уряд, то постарається, щоб число лінчів над ніграми впало до мінімума. Він був назначений кандидатом на уряд ґубернатора при виборах в половині липня, але, що в цім стейті нема другої партії, яка моглаб вибрати свого кандидата, він уже вважається ґубернатором. Він натанрував недавне замордування чотирьох ніґрів незнаною ватагою і приписав вину не владі, а громадянам, які не хочуть погодитися з існуючими законами і пробують створити свій власний закон.

ЗАТОНУВ КОРАБЕЛЬ НАҐАТО КОЛО БІКІНІ.

Японський корабель Наґато, який був приміщений у дальшій віддалі вчасі вибуху другої атомової бомби коло острова Бікіні, зазнав такого ушкодження вчасі вибуху, що затонув пять днів після вибуху. Є це третій головний корабель, який пішов на дно внаслідок вибуху.

Голова Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету в Женеві

Пресовий Референт Українського Допомогового Комітету у Швайцарії повідомляє:.

Дня 18. липня прибув до Женеви з Риму Голова З. У. А. Д. Комітету, д-р В. Ґалан, на радість тутешніх нечислених українців, що нетерпеливо чекали на нього. По короткій нараді з членами Українського Допомогового Комітету у Швайцарії відбув він негайно першу конференцію з дотичним референтом Міжнародного Комітету Червоного Хреста, який поставився дуже прихильно до допомогової акції на користь українських втікачів і прирік вислати негайно все, що було для них закуплено в Женеві коштом З. У. А. Д. Комітету, до Австрії. В дальших конференціях було устійнено головні напрямні майбутньої співчинности цього Комітету з МКЧХ в справі дальшої допомоги нашим втікачам. Одночасно було переведено фінансові операції потрібні для урухомлення допомоги.

Дуже приязні відносини устійнив д-р В. Ґалан з головою Швайцарського Комітету для допомоги українцям, полковником резерви, колишнім членом державної Ради і керманичем різних женевських орґанізацій, Шарлем Бріке, батьком редактора Пера Бріке, який свого часу боронив мужньо українську визвольну справу в „Журналь де Женева". Ґенеральний Вікар, Петіт, заступник Нунція в Женеві, приняв д-ра В. Ґалана тим прихильніше, що цей кілька днів раніше був принятий на приватній авдієнції папи в Римі.

Д-р В. Ґалан відбув також наради з керманичами тутешньої Екуменічної Ради Церков, пастором Анрію і пастором д-ром Фройденберґом. Ця поважна орґанізація ставиться дуже прихильно до справи опіки над українськими втікачами, а зокрема братиме участь в перевезенню й українських втікачів до нових країн та їх приміщенні там.

ЛИТОВСЬКІ АМЕРИКАНЦІ ВИСЛАЛИ ПРОТЕСТ ДО ПАРИЖА.

Литовсько-Американська Рада, яка має своє бюро в Ню Йорку, а яка обєднує мільон американців литовського роду, вислала на руки Джеймса Ф. Бирнса, голови американської делеґації на мирову конференцію, телеграфічний протест проти цього, що між членами совєтської делеґації, поміщено представників Балтійських держав, а саме Литви, Лотви, Естонії. Такий крок вказує, як згадується в телеграмі, що Москва хоче заскочити мирову конференцію готовим фактом і приневолити делеґатів на конференцію признати за правне загарбання цих держав Совєтами. Щоб не допустити до цього, Литовсько-Американська Рада прохає американську делеґацію ще раз ствердити, що Балтійські держави це незалежні країни.

Допомога УНРРА Україні та Білорусі

З головної кватири УНРРА повідомляють, що ґенеральний директор УНРРА, Ф. Г. Ля Ґвардія встановив на місяць червень загальну допомогу Українській та Білоруській совєтським республикам 56,700 тон, з чого Україна дістане 42,900 і Білорусь 13,800 тон. В місяці травні загальна допомога Україні виносила 199,758 тон а Білорусі 84,483. З поодиноких товарів Україна одержала від УНРРА в місяці травні: харчових продуктів — 153,913 тон, одягу, текстильних товарів та взуття — 8,559 т., медикаментів — 66 т., товарів для відбудови сільського господарства — 25,477 т., а для відбудови промисловості — 11,743 т. Місія УНРРА в Білорусі надіслала теж звідомлення про розподіл допомоги та оцінку загального стану сільського господарства в Білорусі.

НАПАД НА АМЕРИКАНСЬКУ ВАЛКУ В КИТАЮ.

З Пейпінґу повідомляють, що кілька соток озброєних китайців і одягнених в сині уніформи, „подібні до тих, що їх носять комуністичні війська" напали на валку американських моряків, які подорожували з Тієнтсін до Пейпінґу, і убили чотирьох моряків, в тому двох старшин а 17 зранили. Американська валка, яка складався з 25 возів та одного озброєного кулеметом „джіап", виїхала з Тієнтсіну рано 29. липня і на неї напала озброєна банда китайців та намагалась засипати її ручними ґранатами. Відперті назад в збіжеві поля, китайці почали обстріл з кулеметів.

АНГЛІЯ ПРИЙНЯЛА АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛАН ЩОДО НІМЕЧЧИНИ.

З Лондону повідомляють, що уряд Великої Британії прийняв в прінціпі американську пропозицію щодо тісної господарської співпраці в американській та британській зонах Німеччини. Повідомляючи про це в парляменті, державний секретар Филип Ноель-Бейкер заявив, що це рішення Великої Британії „не є звернене проти нікого", додаючи, що Велика Британія взагалі противиться поділові Німеччини і Европи на два блоки.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАХІДНОГО БЛОКУ.

Британський уряд відкинув домагання частини англійської преси, щоби Англія перебрала ініціятиву і провід у творенні Західного блоку, який протиставився б совєтській політиці за „залізною занавісою" в Східній Европі. Лорд — чанселор Джовіт заявив в Палаті лордів, що британський уряд радо привітає союз з Францією, але він не буде звернений чи загрозливий для інших. Він теж заявив, що Англія піддержить Францію щодо влучення Сарщини у французьку екиномічну систему. Консервативні кола англійського парляменту обстоюють створення західного блоку для рівноваги зі східним совєтським. Вайкавнт Елібенк заявив: Росія грала покера досить довго; час відкрити її фальшиву гру та глядіти за нашими власними інтересами, доки ще всі разом гри не програли.

НАВЧАННЯ ВОЯКІВ З ВОЗА.—Як наша армія розуміє ідею малих шкільних будинків з червоної цегли, пізнати з цього образка. Оце шкільний віз обіздить провінції й міста Японії, щоб дати спромогу американським воякам продовжати шкільну науку. У такий спосіб розвозиться шкільні підручники й інші засоби для навчання до наукових курсів у 450 місцевостях. Віз, зображений нагорі, це бібліотечне вантажне авто, запарковане перед кватирою Першої Кавалерійської Дивізії в Токйо.

ЗА РІВНІ ПРАВА ДЛЯ ВСІХ НАРОДІВ

Мирова конференція 21 держав у Парижі почалась в понеділок кілька хвилин по 4-тій години після полудня. Її відкрив в Люксембурґському Палаці президент і премієр Франції Жорж Бідо короткою промовою, в якій згадав, що продовж останніх 30 років Франція вже вдруге є осідком конференції переможців, які після жахливої війни намагаються встановити мир. Він з вдоволлям ствердив, що дві великі держави, Америка і Росія, які після першої світової війни не брали участи в орґанізації мира, сьогодні є приявні разом з іншими народами. Президент Бідо згадав про критику, яку підноситься до теперішньої конференції та виправдував її труднощами, на які вона натрапляла. Бідо говорив по французьки і заки його промову перекладали на дві другі офіціяльні мови конференції — англійську і російську — він намарно ждав на оплески. Опісля на пропозицію американського секретаря стейту, Джеймса Бирнса, вибрано Жоржа Бідо тимчасовим предсідником конференції. Секретаря Обєднаних Держав, Триґву Лі, запрошено бути спеціяльним спостерігачем конференції. На пропозицію Бідо вибрано креденційний комітет, в склад якого входять представники Австралії, Білорусі, Бразилії, Китаю, Етіопії, Голяндії та Чехословаччини. Комітет мав відбути засідання перед черговими нарадами, які визначено на 4 годину після полудня дня 30 б. м., а одною зі справ, які він має вирішити, є теж внесок совєтського міністра Молотова, щоби до совєтської делеґації включити теж міністрів закордонних справ трьох Балтійських совєтських республик. Після того промовляв міністер закордонних справ Австралії, д-р Іват, домагаючися рівних прав для всіх народів. Він заявив, що хоча армії малих держав підчас війни були менші, то їхні жертви і зусилля були пропорційно такі самі, як і жертви великих держав. Він домагався вирішування справ більшістю голосів і скасовання спеціяльних привілеїв великих держав. Американські кореспонденти подають, що після поодиноких промов в першому дні нарад мирової конференції не було оплесків, начеб кожний з делеґатів вагався почати перший бити в долоні.

ПРОГРАМА МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НА 30. ЛИПНЯ.

На другий день нарад мирової конференції встановлено таку програму: В год. 10-тій перед пол. — засідання комітету правил і процедури: в год. 3-тій після пол.—засідання креденційного комітету; в год. 4-тій після пол. — пленарна сісія конференції.

ЮГОСЛАВСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В СПРАВІ ТРІЄСТУ.

З Парижа повідомляють, що юґославська делеґація підготовляється атакувати плян створення з Трієсту автономної території, як ця справа прийде на порядок дня. Подібні наміри має теж італійська делеґація, хоча Італія, як бувший воєнний противник, не матиме до цего такої нагоди, як Юґославія.

МАЛА НАДІЯ НА МИР.

Ватиканський офіційний орган „Осерваторе Романо" з нагоди відкриття мирової конференції висловлює малу надію на встановлення тривкого миру, базованого на „рівновазі, ладі, справедливости та довірю", тому що принціпи Атлянтійського Чартеру заступлено компромісами між великими потугами.

ДУНАЙ — НАЙТРУДНІША ПРОБЛЄМА.

Заінтересовані в Балканських справах делеґати мирової конференції в Парижі однозгідно стверджують, що справа Дунаю буде найтруднішою проблємою, яку має розвязати мирова конференція. До справи інтернаціоналізації Дунаю, що твердо обстоюють західні союзники та до якої має свої окремі притенсії Совєтський Союз, долучуються ще заплутані територіяльні непорозуміння Дунайських держав, справа пересуненої підчас війни їх власности і т. п.

АМЕРИКА В ПАЛЕСТИНСЬКІЙ СПРАВІ.

Секретар Стейту Джеймс Бирнс заявив в Парижі, що у висліді конференції з ритаінським премієром Атлі він погодився рекомендувати президентові Труманові, щоби Злучені Держави прийняли пропозицію Англо-Американської Кабінетної Комісії щодо поділу Палестини на жидівську та арабську провінції та признали триста мільонів долярів на відбудову арабської провінції.

МУЗУЛМАНСЬКА ЛІҐА ПРОТИ БРИТАНСЬКОГО ПЛЯНУ.

З Бомбаю повідомляють, що Всеіндійська Музулманська Ліґа перший раз в історії свого 39-літнього існування винесла постанову розпочати „безпосередню акцію". Ліґа обвинувачує Велику Британію, що конституційний плян для індійської політичної незалежности не був вироблений „в дусі співпраці" усіх найбільших індійських партій та що цей плян не вповні охоплює бажання та інтереси індійського народу. Ліґа висловила недовіря британським намаганням.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.

at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y.
BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ЦІЛІ НА ПАРИЗЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Заки ще виїхали американські делеґати на теперішню мирову конференцію до Парижа, наш уряд оприлюднив дипльоматичні ноти, вислані до Советського Союзу з протестом проти ограблювання Угорщини, якого допускаються Совєти безупину від часу окупації цьої країни. В такий спосіб наш уряд звернув увагу світа на конечність наладнання правих відносин цеї країни у повоєннім часі. Як довго їх нема так довго буде існувати можливість дальших надужить. Американська нота в справі Мадярщини є в тісному звязку з цілою американською політикою.

Коли американська делеґація під проводом секретаря стейту Джеймса Ф. Бирнса в суботу 27 липня, мала відлітати з Вашинґтону на мирову конференцію до Парижа, то її відпровадив на дорогу самий президент Труман, високі урядовці з усіх департаментів, предсідник Найвищого Суду і біля 3,000 інших людей. Це була просто маніфестація солідарности уряду й населення з делеґацією, щоб у такий спосіб піднести її повагу. При цій нагоді президент виголосив промову в якій сказав, що наша делеґація, яка іде до Парижа, обстоюватиме мир, опертий на Атлянтійськім Чартері і на Чартері Обєднаних Держав. Секретар Бирнс у відповіді сказав, що „всіх нас єднає думка, що Америка не може вернутися до ізоляції" і що обєднана Америка цілком віддасть себе справі мира „зогляду на добро свого населення і добро цілого людства".

Кореспонденти, обзнайомлені з нашою закордонною політикою, твердять, що беспосередньо перед виїздом делеґації до Парижа йшла дискусія серед провідних осіб у Вашинґтоні над цим, що треба поставити як перше домагання для встановлення мира. Зґодилися на те, щоб американська делеґація поставила рішуче домагання, щоби великі потуги заявилися за усунення з Европи окупаційних військ. Першим кроком до цього повинно бути забрання військ зі знищених країн колишніх ворогів.

Ціль такого американського домагання самозрозуміла. Коли якась держава має відзискати свої суверенні права, вона мусить у першу чергу наладнати свої внутрішні справи без примусу чужих військ. Чужі війська все викликують ненависть місцевого населення, а це знову підготовляє ґрунт під нову війну. Як йде про війська Совєтів, то кожний знає, що Росія при допомозі червоної армії хоче завести в окупованих країнах комунізм і совєтський лад і в цей спосіб колись забрати ці країни, як це вже й сталося з деякими.

Та проти таких совєтських цілей і змагань Америка ставить свої, щоб довести до визволення окупованих держав зпід совєтської неволі і дати надію на загальну свободу всьому людству.

Найбільший скарб народу

„В началі бі слово" — сказано в святому письмі. На початку було слово і воно стало основою цілого рзвитку людства. Без мови не булоб культури, не булоб цивілізації, не булоб історії. Мова — це найбільший скарб людини і вже тому вона заслуговує на окрему увагу.

Найбільш характерною рисою поодиноких народів, головно европейських, це різноманітність їх культур, в основу яких лягла теж різноманітність їх мов. В мові, наче в дзеркалі, відбивається не тільки характер і вдача народу, але теж його творча вартість. Мова — це душа народу й плекати мову, це значить стояти на сторожі народньої душі. Звичайно, розвиток мови залежить у великій мірі теж від обставин серед яких народ живе, головно від його політичного положення.

Кожний народ, крім своєї народньої мови з більшою, або меншою кількістю територіяльних говірок, має одну спільну літературну мову, яка на народній мові базується. Українська літературна мова, від появи „Енеїди" Котляревського іде вперед справді стомилевими кроками, не зважаючи на всі труднощі й перешкоди, що їх зустрічає на шляху свого розвитку. Її не потрапили зупинити ані ганебні російські „укази" з року 1876, ані переслідування, ані понижування і сьогодні українська літературна мова своїм багатством та своєю виробленістю дорівнює першим мовам світу.

Важке політичне положення українського народу протягом століть, хоча і не зупинило його загального мовного проґресу, проте призвело до чималого розгардіяшу в цій ділянці. Кожний окупант намагався прищеплювати українському народові свою „культуру", всіляко знищуючи українську. Плянова боротьба проти української мови, як теж сам факт політичної окупації, призвели до засмічення — насамперед української народньої мови — відповідною домішкою чужих слів: в Західній Україні польських, а в Східній — російських. З другого боку теж самооборона українців перед чужими мовними впливами часто доводила, що напр. галичани, насторожені проти поляків, відкидали навіть українські слова подібні до польських та принімали деякі російські, подібно як наддніпрянці з тих самих причин засвоювали собі слова польського походження. Все це є аномалії, проти яких треба боротися.

Фактом є, що найчистіша народня мова збереглася в Україні над Дніпром, як теж там найбільше зроблено в ділянці літературної мови. Вправді, після 1930 р. там почалася сильна „совєтизація" української мови, з метою її „зближення до мови великого братнього російського народу", отже плянова русифікація. Як довго український народ не матиме повної незалежности у вирішуванні своїх мовних проблем, на сторожі його мови стоятиме завжди слово Шевченка, Вовчка, Мирного, Лесі Українки та інших клясиків української літератури. Правописною базою повинен залишитися загально визнаний правопис Київської Всеукраїнської Академії Наук з 1929 р.

Окремий мовний та правописний розгардіяш існує в українській американській пресі. Тут майже кожна газета має свою власну мову, найчастіше пристосовану до територіяльної говірки своїх читачів. Продовжування такого ненормального стану булоб шкідливе і його теж на довшу мету годі булоб виправдувати потребою пристосуватися до читача, чи технічними труднощами в поодиноких редакціях. Звичайно, повних мовних змін не дасться перевести протягом одного дня. Це вимагає часу, але це повинні мати на увазі як редакції українських американських ґазет, так і читачі. Ми свідомі теж усіх наших браків та недостач і віддаючи сьогодні голос такому нашому знавцеві мови, як митрополит Іларіон (проф. д-р Іван Огієнки), робимо дальший крок на шляху до повного оздоровлення та нормалізації мовної справи, в нашій газеті.

Кремлівська „свобода" преси

Залізну занавісу, якою совєтська твердиня варварства відгородила себе від зовнішнього світу, продерла ще одна „таємниця", яка, цим разом, відноситься до „вільної" совєтської преси. Американська преса друкує повідомлення Ніль Стенфорда, зареєстроване в американському патентовому уряді, про інструкції Кремля, звернені у формі критики до 5,600 совєтських ґазет. Цей совєтський документ тільки потверджує давно відомий факт, що в Совєтському Союзі не має найменшої свободи слова, що ціла совєтська преса є виключним виразником комуністичної партії, а не двісті міліонів совєтських невольників та що єдиний, хто в Совдепії має голос, це кремлівський сатрап.

Згаданий документ ділиться на три частині. В першій говориться про завдання совєтської преси, базуючись на „вченні товариша Сталіна", що „преса це найважливіша зброя комуністичні партії". Вона „мусить повністю знищити капіталістичні залишки в умах народу" та „коректно" інформувати його про біжучі події Диктатор наказує своїй пресі, що вона „мусить стояти на сторожі державних інтересів Совєтського Союзу", що вона „мусить рішучо пятнувати імперіялістичну політику і практику" Америки та Великої Британії, яку „ведеться під маскою дбання про демократію та порядок". Американська преса від себе-коментуючи цю фразу, додає, що в інструкціях нічого не сказано про російський імперіялізм і фактичне прилучення до Росії Балтійських Держав та України. На закінчення першого розділу цього „пастирського послання" Сталіна до 5,600 совєтських ґазет, додається: „Партійні орґанізації мусять виказати більше пильности в дбанні про пресу. Без ґазет не можна керувати масами. Невідкладним завданням парторганізацій є провірювати роботу часописів".

Другий розділ інструкцій відноситься до місцевих, совєтських справ. Пресі закидається, що вона ще недостаточно насвітлює совєтську закордонну політику з точки зору інтересів совєтської держави. Недостаточно теж насвітлюється роботу „імперіялістичних та фашистських кругів" в Америці та Великій Британії. На внутрішньому фронті совєтській пресі закидується, що вона не пише досить про „великі культурні та економічні досягнення народу", не відповідно підносить роботу „партії, рад та профспілок" і ще замало пише про нову Сталінську пятирічку. Коротко — пресі закидується, що вона ще замало бреше.

Третя справа, це — „партійна ґенеральна лінія", що відноситься так ди писань на закордонні, як і на внутрішні теми. Щодо закордонної політики, кремлівський Держиморда інформує своїх редакторських підбрехувачів, що „імперіялістичні кола Злучених Держав і Великої Британії простягають свої лапи через океани" і тому преса „мусить звертати увагу на ці імперіялістичні зазіхання та загрозу для миру", „мусить розкривати ці нові інтриги монопольного капіталізму" та представляти їх як „фашистів".

В американських коментарах до цих диктаторських інструкцій м. і. читаємо: Пробуйте уявити собі, що такий документ вийшов з Білого Дому, з головної квартири Республиканської або Демократичної партії тут і тоді теж краще зрозумієте прірву, яка існує між американським і совєтським поняттями пресової відповідальности.

Англійська преса про Україну

(за час від 1. до 30. червня 1946 р.)
(Українська Інформативна Служба, Лондон)

„Фрі Юроп" (червень) приносить статтю про **„Українське повстання в Польщі"**, в якій переповідається вже знані з інших часописів факти про діяльність УПАрмії в районі Кривча, Бірча, Сяноку, Загіря й Буковська. Доноситься про напади на російські військові потяги, про розстріли совєтських офіцирів, партійців і пр. Це повстання, пише часопис, викликало здивовання на Заході, бож анексію західноукраїнських земель толкували совєтські джерела бажанням місцевого населення „зєднатися" з Росією. Дійсність отже свідчить промовисто проти цього твердження. Повстанців звуть „бандерівцями" і „бульбівцями". Повстанці спеціяльно нищать комунікаційні шляхи російської окупаційної смуги з Словакією, Румунією і Закарпаттям. Стаття підкреслює, що в згаданім районі повстання посилилося в звязку з примусовим виселенням українського тамошнього населення на схід від лінії Курзона. Поза „Таймсом", „Фрі Юроп" покликається також на „Ню Йорк Геральд Трибюн", яка доносить, що ціллю повстанців є **самостійна Україна;** що Росія уважає **націоналістичний рух на Україні надзвичайно небезпечним для себе,** та що переселенську акцію видумали Совєти зі страху залишити хоч маленьку частину українського населення поза безпосереднім впливом Москви. Рівночасно стаття подає витяги з „Манчестер Ґардіен", який, мабуть за польськими джерелами, інсинує, що повстанський рух в тих смугах підюджують росіяни, — інсинуація, ідентична з поширюваною свого часу вигадкою гітлерівської преси.

„Івнінґ Стандарт" (5. 6.) доносить, що в британській смузі в Німеччині деякі з біженців з „вибраних союзницьких національностей, будуть уживані як охоронна сторожа з правом носити зброю. Деякі з цих формацій перейдуть військовий вишкіл і будуть приділені до британських формацій. Комуністична „Дейлі Воркер" (5. 6.) бє з цього приводу на алярм і пише про творення „чужинецького леґіону" в британській смузі.

„Ланкашір Дейлі Пост" (11. 6.) доносить, що вперше після 1919 року, офіційний совєтський комунікат признається, що в границях СССР існує сильний повстанчий рух. Комунікат не подає часу, ні дати повстання, але хвалиться, що його „здавлено" і „винні укарані". Розходиться про **революційний рух на українськім Закарпатті,** який нібито має бути в звязку з греко-католицькою церквою і з Ватиканом. Вожді повстання мали бути засуджені на смерть в Ужгороді, а решта „винних" заслана в східні терени СССР.

„Стар" (18. 6.) доносить, що обездомлені біженці в британській смузі, що мешкають поза таборами (певно зі страху бути нараженими на совєтські інспекції) будуть позбавлені пайків, які дістають таборяни, і особистих виказок.

„Сандей Таймс" (16. 6.) нараховує на 750,000 число біженців, що стоять під опікою УНРРА в Німеччині. Серед них до 450,000 польські піддані (між ними напевно велике число українців), естонців 31,000, лотишів — 80,000, литовців — 50,000. Крім того 21,000 бездержавних і до 30,000 жидів переважно з Польщі, які теж не хочуть вертатися.

КЕРІВНИКИ ДЕЛЕҐАЦІЙ НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Поодинокі делеґації 21 держав на мировій конференції в Парижі очолюють:

Злучені Держави Америки — секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс;

Франція — тимчасовий президент і міністер закордонних справ Жорж Бідо;

Велика Британія — премієр Клемент Р. Атлі;

Росія — міністер закордонних Справ Вячеслав М. Молотов;

Австралія — міністер закорд. справ Герберт Ф. Іват;

Бельґія — був. премієр Поль Спаак;

Бразилія — мін. зак. справ Хоао Невес де Фонтуора;

Канада — премієр В. Л. Мекензі Кінґ;

Китай — мін. зак. справ Ванґ Шіґчіеґ;

Чехословаччина — мін. зак. справ Ян Г. Масарик;

Етіопія — заступник мін. зак. справ Аклілоу Абте Волде;

Греція — премієр Константин Тсальдаріс;

Індія — Сер Самуель Рангаиадган;

Голяндія — мін. зак. справ барон В. ван Бетцелер;

Норвеґія — мін зак. справ Гальвард М. Ланґе;

Нова Зеляндія — Генрі Ґрейтленд;

Польща — мін. зак. справ Вінценти Жимовскі;

Південна Африка — майор ґенерал Франк Г. Терон;

Україна — міністер зак. справ Дмитро З. Мануїльський;

Білорусь — мін. зак. справ Ґ. Кісселов;

Югославія — віцепремієр Едвард Кардель.

Альбанія, Єгипет, Люксембурґ і Мексико теж вислали своїх делеґатів, хоча ці держави не були запрошені.

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

19)

Сумнівів не залишалося. Значить, за ним установлено слідження. Другого дня він без пересадки можливо помандрує до Петропавловських казематів.

Висвітлювали „Нуждарі" Віктора Гюґо. Жана Вальжана грав визначний актор з хахлацьким назвищем. Жандармського офіцира Жаверта — ізраеліт. Дільма — акт обвинувачення правосудю Французької Республики. Революції Франції ні трохи не помогли. Занадто загніздилися в народі розпуста, ошуство, хабарництво і формалістика. Тим вищою людиною здавався каторжанин Вальжан і жінка, що силою несправедливости республиканських умов займалася продажею свого тіла.

Вернувши з кіна застав на дверях своєї кімнати умундурованого поліцая. Він від скочив від дверей Паволоцького побачивши, з невинним виглядом зачав проходжуватися по коридорі. Отже, поки що домашний арешт, а завтра що?

Тільки того „завтра" в імперії „його імператорської величности" притрапилася революція. . .

VI

Російська державна система, де духовні, з легкої руки архиепископа Теофана Прокоповича, служили охранці,[12]) охранка служила революційним партіям, ті партії служили чужим державам, а царський двір — конокрадові Распутіну — довго існувати не могла. Саме в двох останних днях лютого надійшов її безславний кінець.

Увесь день 26 лютого, коли Паволоцький приїхав до столиці, військові відділи допомагали поліції патролювати зверх двохміліонове місто. Десятки тисяч робітництва устроєм державним невдоволеного, а ще більше невдоволеного недостачею харчів і палива, серед міліонів населення і соток тисяч будинків зовсім затрачувалися. Що в столиці киплять пристрасти, які ось-ось виллються явним повстанням, — завважав хіба той, що йому, як Паволоцькому, довелося проїздити вулицями столиці вздовж і впоперек. .

Сталося все якось стихійно, непляново. Не підготувалися до влади верхи; низи зчудувалися, з якою легкістю впала віковa абсолютистична монархія. Революція закінчилася безкровно, зреченням династії, а наступних днів почався вже бунт. Через кілька місяців бунт довів до другої революції.

Перед десятою, наче ягня на заріз, Паволоцький зібрався знов їхати перед ясні очи ґенералів охранки. Принісший до його кімнати снідання льокай ґенерала попередив, що в місті діється незвичайне. Від світанку вулицями проходять озброєні відділи піхоти й кінноти. Не діє пошта ні телефон. В місті проголошено загальний страйк. Від дверей кімнати зник над раном поліцай. Постояльці готелю сидять по своїх кімнатах, на вулицю бояться виткнути й носа.

Снідаючи, Паволоцький зацікавлено слухав оповідання. Рішив взяти з собого револьвер. Йшов вовкові в пащу. Револьвер може придатися. Повільно зійшов по сходах, повільно вийшов на опустілу вулицю. Все поховалося, не міг здибати хочаб дорожкаря. А до охранки була добра година дороги пішо. Поміркувавши — відважно пустився у той бік.

Минут через сім ходу зустрінувся з чотою ґвардійців. Вона якось несподівано висунулася з бічної вулички. Рослі, здорові хлопці щиро вибивали такт, начеб на муштрі. Маленький, верткий поручник, видно командант, ішов хідником, збоку чоти. Гостра команда підстаршини і вся чота підтягнулася, повернула голови в сторону Паволоцького. Стукнув обцасами, молодцевато „козирнув" поручник. .

— Куда ведете чоту? — спитав Паволоцький знечевя, з поручником порівнявшися.

— На „усміреніє," ваше превосходетельство. . .

— На втихомирення? . . А деж ті бунтівники?

— Бунтівиники збираються в околиці Миколаївськкого, Балтійського і Финляндського двірців, ваше превосходительство. Залізничники й Путіловці, кажуть, вже на Сенатській, під Зимнім Палацом. Ми втратили звязок з сусідними патрульними частинами, тепер в касарні.

— А якого полку?

— Ґвардії. Волинського, ваше пр — во!

— Якеж ваше завдання, поручнику?

— Розганяти гурти робітників, — охочо розповідав молодик. — Коли не слухатимуть наказу розійтися, розганяти стрілами вгору.

— А як і тоді не слухатимуть?

— Стріляти в натовп, ваше пр — во.

— І стрілятимете? — ґенерал спитав похмуро.

— Нам так наказано, ваше пр — во.

— Ну, щож. Ідіть, виконуйте наказ! Тільки стріляти в робітників, я вам всеж не радив би. Крови досить на фронтах!

Пішов далі. Очманілий поручник хвилю якось підозріло дивився за ним вслід. Опісля бігом пустився здоганяти свою чоту.

(Далі буде).

[12]) Теофан Прокопович — був за Бироніввщини членом Тайної Канцелярії, що займався виключно доносами.

Пишімо правильно!

ГРАНИЦЯ, А НЕ ГРЯНИЦЯ.

Українська мова має багато різних говірок, і в них ті самі слова вимовляються неоднаково. Це саме бачимо також по всіх більших мовах світу, бо всі мови розпадаються на говірки. Але мова кожного культурного народу, мова літературна завжди прагне єдности, щоб для одного народу була й одна літературна мова, один правопис і одна вимова.

Звук **р** в нашій українській мові по різних наших говірках вимовляється не однаково з найдавнішого часу: то твердо **р**, то м'яко **рь**. На Сході України помічається частіше м'яка вимова, а на Заході тверда. Але з часом повстала тут помітна плутанина, і буває, що навіть сусідні села одні й ті слова з **р** вимовляють неоднаково. Цікаво, напр., що вже на самому початку XIX-го століття в Харкові вийшов був Словничок слів з **р**, в якому зазначалася правильна літературна вимова слів зо звуком **р**.

Такого Словничка нам дуже бракує й тепер, по 130 роках від першого, бо й сьогодні в нас і в пресі, і в книжках на кожному кроці помічаємо поплутання твердого й м'якого **р**. Українська Академія Наук у Києві в 1928-1929 роках, коли вона працювала цілком вільно, встановила правила вимови звука **р** і видала повного Правописного Словника, якого ми й повинні триматися. Українське Наукове Товариство у Львові в 1930 році вільно прийняло цей Академічний Правопис, і таким чином він став всеукраїнським, обов'язковим для всіх.

Пізніше були різні зміни в українському правописі, але вони вертілися головно біля писання чужих слів, а правопису слів з **р** не торкалися.

От, скажемо, в нас часто пишуть гряниця, погряничний, й т. ін., тоді як по-академічному треба писати й вимовляти тільки границя, пограничний.

Подаю тут трохи слів, в яких треба писати й вимовляти конче тверде **р**, цебто **ра**: радий, ратуша, рама, рамкарамці, град, градобій, градовий, границя, граничний, гранчастий, граняр, пограничний, пограниччя, драний, дрантя, дратувати, праниці й т. ін.

А ось у цих словах треба писати й вимовляти тільки **р** м'яке, цебто **ря**: буря, буряк, рябий, рябіти, рядити, споряднти, рядно, рядовий, рядок, ряска, рясний, рятувати, рятунок, вряди-годи, навряд, грядка, грязь, дряпати, крякати, мряка, мрячний, курява, присяйти, прямо, трясти, трясця, урядник, хрящ, вирячити й т. ін.

Тверде чи м'яке **р** в корені слова позостається незмінним по всіх похідних словах. Пишемо грань, тому треба писати: границя, пограничний, погранична, гранчасвий, розграниччя й т. ін. Пишемо ряд, тому й порядний, виряд, наряд, опорядити й т. ін.

А то часом маємо слова з **ра-ря**, але з різним значенням. Напр. раса — плім'я, народ, і ряса — верхнє вбрання духовних; рад, радий-веселий, ряд — низка, рядок.

Так само часто плутають у нас і в писанні, і в вимові **ру** з **рю**. Треба писати й вимовляти тільки **рю**: брюнет, грюкати, грюкіт, рюмати, рюмса, трюк.

Пишемо й вимовляємо тільки **ру**: брук, груддя, грудка, друкувати, крукати, круча, мружити, оружжя (зброя), напружувати, зручний, трухлявий, шруба й т. ін.

В літературній мові й вимові прийнято писати дрюк, дрючок, дрюччя, без розрізнення. Розрізняємо: крук — птах, і крюк — гак.

Нерідко плутають і писання **ро** з **рьо**. Треба писати: гріхіт, дрочити, рохкати, але брьохатися.

Треба розрізняти писання числівників кількісних три й чотири: трьох, трьом, трьома, чотирьох, чотирьом. Але в усіх збірних числівниках на **-еро** (починаючи з четверо) пишемо тільки -рох, -ром, -рома (а не -рьох, -рьом, -рьома): четверох, п'ятером, шестерома й т. ін.

В справах української літературної мови й українського літературного правопису охоче даватиму всі потрібні вияснення чи то в особистім листуванні, чи то на сторінках нашої преси, хто тільки до мене звернеться. Прошу писати мені на адресу: Lausanne, "Bethanie", Suisse.

Я радий буду посилати всій українській пресі безоглядну на її партійні чи релігійні переконання.

Усі інші часописи прошу передрукувати ці мої замітки.

Д-р Іларіон (Огієнко).

Що пишуть?

„В УКРАЇНІ ЛЮТУЄ НАЙБІЛЬШИЙ ВОРОГ ЛЮДСТВА".

В пересланому до редакції листі українця-скитальця зі села коло Теребовлі та зверненому до Б. Ж. в Н. Й., між іншим пишеться:

Біля нас нема жадних змін. Живемо в таборі та дожидаємо, може нас куди заберуть. Ми готові їхати кудинебудь, навіть в найгіршу пустелю, тільки аби не до москалів. Бо в Україні лютує найбільший ворог людства, а насамперед українців: червона Москва. Вам, що живете в Америці, мусить видаватись дивно, чому то люди тікають зі своєї землі, бо комуністичні газети пишуть і говорять по радіо, що українці мають свою державу та живуть культурно і заможно в „найдемократичнішій країні" світу, де владу мають робітники і селяни. Тому я Вам напишу дещо про цей червоний рай, а червоний він є справді, бо від людської крови... Через кілька днів після приходу до нас червоної армії в 1939 р. почали прийжджати тее большевицькі комісарі і перше, що зачали робити, це масово арештувати людей та звозити їх до району, а опісля до тюрем у Львові, Тернополі, Бережанах та інших більших містах Західної України. Був і я заарештований і кожному закидували, що він „бандит", бо хоче самостійної України... Щоб описати те, що ми пережили за перших десять місяців червоної влади, треба було б писати томи книжок, але все є ще нічого в порівнанні з тим, що пережили і дальше переживають наші брати на Східній Україні...

В цілому довгому на 8 сторін листі описується загально відомі знущання, вбивства та висилки українців. Лист кінчиться заввагою: Американський уряд зробив би добре, якби зібрав усіх комуністів та вислав їх до Советського Союзу. Їх там швидко вилікувалиб від комуністичної хвороби, так як вилікували наших комуністів в Західній Україні.

ЩО ДАЛЬШЕ?

Був Великдень 1945 р. Ми займали становища під замком Гляйхенберґ. Зрідка лунали крісові вистріли, тріскотіли і ачс-від-часу над землею звявлялася сіра хмарка, а вслід за нею чути було глуху детонацію. Це вибухали стрільна ґранатомета.

З правого крила, десь далеко, ледви чутно лунали звуки Воскресної Пісні, відбивалися від тимних стін лісів і летіли з думками вояків у рідні сторони, де наші брати, рівнож серед крівавого змагу, святкували Великдень.

Тепле весняне проміння сонця гралося на загартованих, неголених обличчях вояків. Тільки деякі з них пильно стежили за ворогом, а інші дрімали, або, роздягнувшись, вишукували „приятелів", які перешкаджали дрімати.

Такий був наш Великдень в окопах.

Загально, хлопці вже привикли до того, що якраз уночі треба бути уважним, щоб десь „Ванька" не підліз надто близько. Зате вдень можна було відпочати.

В запалі боротьби ніхто не мав часу думати про загальне положення. Всі виконували накази, і з завзяттям наступали, або боронили власних становищ.

Але від деякого часу фронт на нашім відтинку устабілізувався й, мимоволі, у кожного виринула думка: що далі?

Недавно блискавкою пролетіла вістка, що Команда Української Армії перебирає нашу Дивізію і частини, що були в той час поза лінією, зложили перед нею присягу на вірність Україні. Кожний відідхнув з полекшею, бо говорилося, що нашу Дивізію вдасться стягнути з фронту і, не звахаючи на німців, перейти до аліянтів, що поділи темпом наближувались з заходу. Та хоч ми всі нетерпеливо чекали, це не було осягнене.

А тут становище безвиглядне. Крісової муніції обмаль, а наша важка зброя, коли видала три вистріли на добу, то це вже називалося „барабанним огнем". Вістки про події на інших відтинках фронтів зрушували рівновагу вояків. Кожний вже ясно бачив кінець Німеччини, але покищо не міг собі уявити, що станеться з нашою Дивізією. Вся надія була в Команді Армії. Потішалися, що вона вже має якісь пляни відносно нашої дальшої долі. Дивізія мала перейти в цілості під українську команду, мала вкінці стати чисто українською. Вже навіть прийшла деяка кількість тризубців, з наказом причепити їх на шапки. Та це вже нікого не тішило. Думалось: один ворог вже конає, а що з другим, ще грізнішим?... Невже кінчиться боротьба? Невже йшли ми на те, щоб капітулювати перед зненавидженим ворогом?...

Українські старшини потайки порозумілися між собою. Роздумували про нашу долю, нараджувалися.

Не оставалось нішо інше, як з власної ініціятиви перепратися до аліянтів.

Прийшов Світлий Вівторок. Від самого ранку наша важка зброя била по ворожих становищах. Виринула загадка: що сталося? Чи прийшла довго обіцювана муніція? А може наступ? Та рівночасно з тим приходить наказ: Німеччина скапітулювала, Дивізія переходить до аліянтів. Частини табору вирушають вже рано, а частини, що стоять в лінії, покидають її в год. 14-тій, і в похідному порядку, в повному вирядї, подаються на захід. Збірна точка — Вольфсберг. Та дальші накази...

Ця вістка приголомшує всіх. Радість мішається з турботою. Ми мусимо відходити, не знищивши нашого найлютішого ворога, не завершивши Ідеї, за яку згинуло стільки наших друзів.

Ще ніколи не волікся так час на фронті, як цього дня. Кожний терпляче чекав відходу. А артилерія стріляла.

Нарешті година 14 Зірвано телефонічні дроти. Знак. Один за одним покидають становища та підходять. Один етап боротьби закінчили.

(Життя в таборі, Рімін, ч. 26.)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КАРНЕҐІ, ПА.
Новий професіоналіст.

Vladimir S. Corba,
Funeral Director
& Embalmer

Володимир С. Корба, син Стефана і Марії Корбів, бізнесменів у Карнеґі, Па., а брат д-р Йосифа Корби, скінчивши Карнеґі Гайскул, записався до Ембалмінґ Скул в Пітсбургу, Па. Війна перервала його студії, бо 20-го серпня, 1942 р. він мусів відійти до військової служби, де був аж до 19-го січня, 1946 р. У війську був він при Медикал Кор у відділі Ґрейвс Реджістрейшен. Увесь час війни перебув він на японськім фронті, а то: в Австралії, Маршал Айлан́дс і на Филипинах у Манілі. В місяці лютім ц. р. повернувся щасливо домів, зложив іспит в Ембалмінґ Скул і одержав дипльому на погребника. Дня 18. травня 1946 р. Стейт Борд видав йому дозвіл („лайсенс") на провадження погребового заведення.

Тепер Володимир С. Корба, новий погребник у Карнеґі, Аллеґени Кавнті, Пенсилвенія, отворив погребове заведення під числом 300 Іст Мейн Стріт в Карнеґі, Па. у звязку з Ґакус Мортоарі.

Погребник Володимир С. Корба є членом від. 264 У. Н. Союза, Товариства „Тризуб", де належать його всі брати, мати і сестра. Він є молої вдачі дуже товариський чоловік, знаний всім в Карнеґі і околиці Питсбурщини. Рівнож є він жертволюбивим і активним членом української парохії св. Петра і Павла в Карнеґі, Па. На війні видів много горя, тож відчуває горе людей і в горю бажає кожному допомогти й потішити. Всі надіються, що Володимир С. Корба, буде своє погребове заведення провадити силідно, а обслугу буде подавати щиро і чесно.

Приятель.

Міждержавна Рятункова Харчова Рада

До конференції Харчової та Хліборобської Організації Обєднаних Держав у Вашингтоні, минулого травня, всі міждержавні спроби боротьби з голодом все ще були тимчасовими. Конференція внесла зміну, створивши Міждержавну Рятункову Харчову Раду щоби нею замінити Спільне Харчове Бюро, в яке входили Злучені Держави, Британія та Канада, як третій член. Те Бюро старалося за харчі вчасі війни й продовжувало те робити по війні коли йшла підготовка для ширшої організації.

Такі країни були заступлені на конференції Харчової та Хліборобської Організації: Арґентина, Австралія, Бельгія, Бразилія, Чіле, Куба, Чехословаччина, Данія, Франція, Греція (як спостерігач), Індія, Голяндія, Нова Зеляндія, Норвегія, Перу, Польща, Сіям, Південна Африка, Велика Британія, Злучені Держави і Китай. Заступлені були такі організації: Обєднані Держави, Рятунковий Економічний Комітет для Европи, УНРРА (діяльність якої має закінчитися 31. грудня 1946), Міжнародне Бюро Праці (як спостерігач) і Міжнародний Банк (як спостерігач).

Харчова та Хліборобська Організація приготовила для конференції приблизний обрахунок світового харчового запасу на рік 1946-47. Згідно з тим обрахунком, якщо до наступних жнив погода буде це ресічною, то всеж треба припускати, що країни, які вводять збіжжа, потребуватимуть на яких 10,000,000 тон збіжжа більше ніж зможуть дістати. (Нові, недавні обрахунки вказують, що та недостача є вже меншою, але, як сказав головний директор Харчової і Хліборобської Організації, „навіть з припущенням найліпшого... всеж буде велика недостача поміж потребами та можливими запасами". Справа залишається нерозвязаною). Оскільки неможливо значно змінити загальне хліборобське виробництво на 1946 рік, залишається єдиний спосіб як покрити недостачу, а це — більша економія зернових та інших продуктів в країнах, що мають їх. Так подає Х. Х. О.

Країни, заступлені на конференції, одноголосно погодились на те, що Спільне Харчове Бюро треба негайно замінити Міждержавною Рятунковою Харчовою Радою, в якій буде заступлено більше країн, зацікавлених харчовими справами. Рішено також, що організація має існувати так довго, доки буде потреба. Харчова та Хліборобська Організація, що була створена минулої осени в Квібеку, в Канаді, для світових довготермінових харчових та хліборобських справ, і УНРРА — тимчасова, створена вчасі війни організація — дістали наказ тісно співпрацювати з новою організацією.

На конференції рішено також прийняти всі міри для того, або якнайкраще використати харчову продукцію 1946-47 року та поширити продукцію тих сільсько-господарських виробів, на яких є велика потреба, шляхом збільшення засівної площі та поліпшення угноєння.

Рішено, що Харчова та Хліборобська Організація повинна негайно організувати дослідну та інформаційну працю в ділянках харчових, хліборобства та рибництва. (Ця праця може стати у великій пригоді новій Міждержавній Рятунковій Харчовій Раді). Ухвалено, що головний директор Х.Х.О. має представити на наступну конференцію пропозиції про встановлення постійного міждержавного апарату для ведення довго-термінових справ, що торкаються виробництва, розподілення та споживання харчових запасів.

Країни-члени Спільного Харчового Бюра зразу взялися за кампанію в користь Міждержавної Рятункової Харчової Ради й призначили день 20. червня для офіційального зізду. Запрошені на зізд були: Арґентина, Австралія, Бельгія, Бразилія, Чіле, Китай, Куба, Данія, Франція, Греція, Індія, Голяндія, Нова Зеляндія, Норвегія, Сіям, Туреччина, Юнія Південної Африки та СССР. СССР не був заступлений на першому зізді, але було ясно, що він може приступити, як рівнож і інші країни, бо харчова справа стала настільки гострою, що для справедливого розподілу харчів потрібна міждержавна акція. Дениса А. Фицджералда — з департаменту хліборобства Злучених Держав — вибрано генеральним секретарем нової організації. Він був членом департаменту хліборобства з 1935 року та був членом-заступником Спільного Харчового Бюра.

Загальна Рада — ФЛІС.

ГУМОР

Вояцька пригода.

Розповідають таке про рекрута, що його перший раз поставили на варті: Рекрут зачув якийсь дивний шелест недалеко себе, вистрілив з кріса в ту сторону, звідки походив шелест, а потім запитався: „Хто там?"

З якої хто партії?

Коли урядовець, який списував членів родини вчасі цензусу, зайшов на фарму і припадково запитався жінки, до якої партії належать члени родини, то вона каже таке: „У нас все якось помішане. Я належу до републиканців, мій чоловік до демократів, дитина до „мокрих", корова до „сухих" а пес то таки просто до большевиків".

— До большевиків, кажете? А де ж вони тут узялися?

— Та привів їх пес. Він нічого не робить, лише бреше або вже цілими днями.

Дніпрові Пороги

1)

Дніпро пишається та горлиться своєю красою: віковими порогами, заборами, велетенськими похмурими скелями, зеленими островами, сріблосяючими сипучими косами, загребами та великими й малими каменями, що вицькували його, наче молоду друженьки.

Поріг — це гряда каміння, що перегороджує Дніпро од берега до берега, а забора — менша гряда каміння, що займає тільки частину його.

Дніпро, тікаючи з далекої, суворої та непривітної півночі до теплого півдня, з незапамятних часів прорізав собі довгий, широкий та покручений шлях до самого Чорного моря. А там... пірнувши у простір великих вод, гуляє та кружляє без початку, без кінця.

В місцевості між Дніпропетровським (Катеринослав) та Запоріжжям (Олександрівське) силою своїх прудких, грізних вод промив відноги Карпатських гір і утворив свою красу — пороги та забори, завжди веселі, співучі, ревучі.

Довжина порожистої частини річки дорівнює 85 кільометрів, а ширина досить нерівномірна — найширша в порозі „Лишнім" — 2 кільометри, і найвужча вкінці порогів, супроти селища Кічкас — 170 метрів. В останній частині — від 260 метрів до одного кільометра.

У місті Дніпропетровську рівень води вище Чорного моря на 47 метрів, а у місті Запоріжжі — на 14 метрів. Таким чином водоспад між ними має 33 метри, що поділяється досить нерівномірно, в порогах та заборах — більший, а між ними — менший. Самий більший водоспад має лава Ненаситецького порогу „Пекло" — 184 метри. Хуткість течії в порожистій частині Дніпра досить велика і ріжноманітна, а напрямок цівок надзвичайно розбитий і покручений. Топографічних знаків на порогах, що уявляють велику загрозу переправі через них суден та іншого різного транспорту, нараховується близько 300, і поділяються вони на пороги, забори, острови, сипучі коси та окремі великі й малі камені. Порогів є девять:

Старо-Кодацький, 480 метрів довгий; Сурський, 80 м. довгий; Лохамський, 30 метр.; Дзвонецький, 220 метр.; Ненаситецький, 820 метр.; Вовніговський, 730 метр.; Будило, 300 метр.; Лишній, 140 метр.; Вільний, 480 метр. довгий.

Містяться вони на віддалі один від одного — 3—10 кільометрів. Решта топографічних знаків припадає на забори, коси (піщаний насип), острови й окремі камені. Всі вони мають власні назви: „Носулина", „Чірінь", „Ракова", „Стрільча", „Шкварчева" тощо це забори. „Серебряна", „Прорізна", „Піскувата" й інші — це коси. „Орлиний", „Кодачок", „Пугачів" і інші — це острови. „Горбатий", „Різак", „Шапочка", „Кобила", „Копиця", „Потайний", „Ревун", „Барння", „Чортів дядько", „Глухий", „Черепаха", „Богатир", „Гроза" й інші — це окремі камені. Всі вони гніздяться у самих порогах і поза ними.

Про Дніпрові пороги вперше почав писати грецький письменник X. віку, імператор Константин Багрянородний (905—959 рр. І у ті часи між Україною та Грецією вже відбувалися тороговельні зносини.

Тоді переходили через пороги і вояки, колишні київські князі — Олег (907 р.) і Святослав (972 р.).

Святослав, повертаючись з втомленою невеликою дружиною з нещасливого бою з візантійським імператором Іваном Цімісхієш, в околицях Ненаситецького порогу потрапив на велику силу наїздників-печенігів, що грабували наш український народ. Не дивлячись на численну перевагу ворога, вступив з ним у бій, і разом зі всією своєю дружиною, по лицарському склав свої кістки у тім бою.

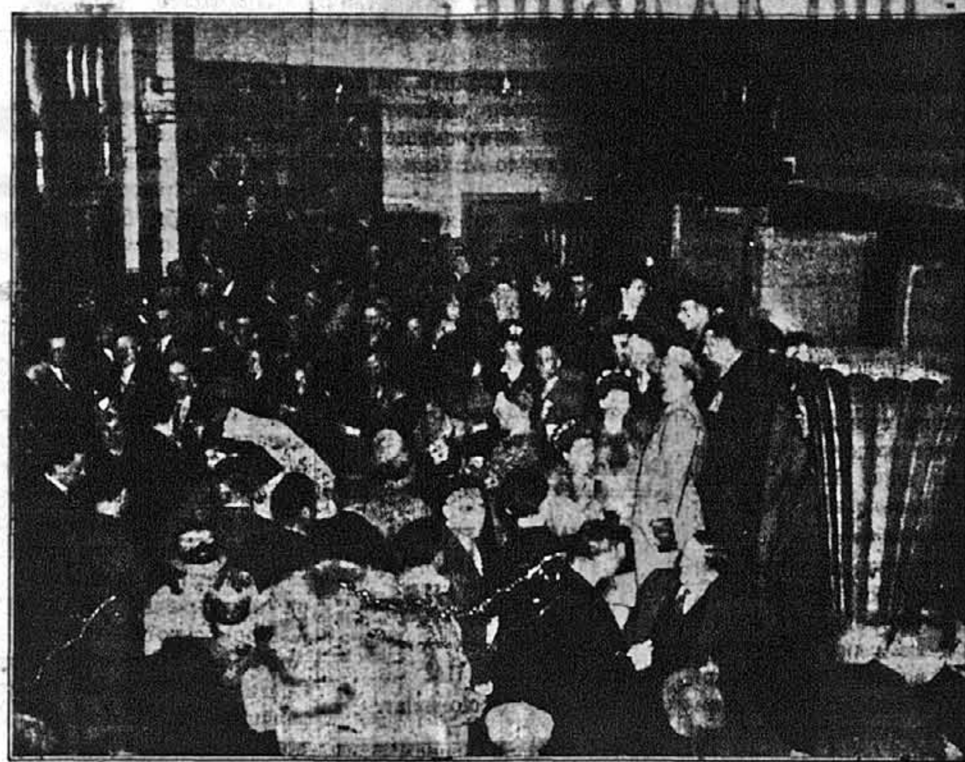
На згадку цього лицарського бою на одній із скель Ненаситецького порогу вибито слова: — „Тут, обороняючи Україну від печенігів, поклав життя Київський князь Святослав".

В умовах торговельних зносин у ті часи України з греками Дніпром, в порожистій його частині, мандрівники пливли тільки по вільній воді від порога до порога. А самі пороги вони оминали суходолом, переносячи і свої власні човни з крамом.

В XI. віці наші люди, що постійно мешкали на Дніпрових порогах, вивчили через них шлях униз за водою й почали безпечно спускати човни, байдаки і т. і. Цей шлях вони назвали „козацьким шляхом".

У XVI. віці, коли на Україні наш нарід терпів від польських магнатів великі утиски та пригноблення й тікав Дніпром на Низ, у Січ Запорозьку, знавці шляху через пороги вже допомогали утікачам, показуючи їм той шлях.

(Дальше буде).

Другий Всеканадійський Конгрес Комітету Українців Канади в Торонто, Онтаріо, 4., 5. і 6. червня 1946. Знимка при вході до салі нарад, в Мессей Гал. — (Зі студії Павла Пука, Оттава, ч. 18). — З Канцелярії КУК.

КОМУНІКАТ

ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Поіменний виказ жертводавців за місяць травень 1946.

Ютика, Н. Й. Сестр. Преч. Діви Марії і св. Петра і Павла на сироти $10. Т. Гасюк (на сироти) $5.

Ватервлит, Н. Й. Тов. св. Николая $15, а члени зложили $8, а це по $2: Л. Завеський, І. Урбан; по $1: М. Дічко, А. Спяк, І. Зенобіян, П. Ковальчик.

Ватервлит, Н. Й. о. Андрій Хлистун з нагоди 25-тої річниці священства — на спровадження сиріт до Акад. св. Василія $100, а на скитальців $50 — разом $150. (Вже було поміщено в пресі).

Асторія, Л. Ай. Бр. св. Николая $130, Стефан Гиса на сироти $15, Г. Панчук $2.

Бабилон, Л. Ай. Прав. церква св. Петра і Павла $38 (колекта під церквою в День Матери на сироти), Л. Т. Гайпц $1.

Корона, Л. Ай. В. Дичко $5.

Лонг Айленд Сіті, Н. Й. Тов. Жидачів, від 393 УНС. $50.

Озон Парк, Л. Ай. О. Мацій $5.

Каледж Пойн, Л. Ай. Н. Й. Й. Манг $1.

Сван Лейк, Н. Й. Д. Євчук $5.

Стетен Айленд, Н. Й. Г. Дуган $1.

Ню Йорк. Укр. церква св. Вознесінія $54.75, укр. Зап. Бр. св. Володимира $25; зложили: Марія Озімек і Марія Якубович по $10, Г. Гладкий $5. Від. 391 УНС, Укр. Доп. Тов. Теребовля, $15; зложили: Р. Кайрен, М. Романович і В. Сидор по $2; а по $1: А. Анчарук, П. Яремчук, М. Крушельницька, С. Луцков, А. Чепіл, П. Григорчук, А. Велеток, Й. Сакатера, Ф. Сидор. Укр. Гуманітарний Відділ з Ню Йорку $10. Бр. св. Михайла, відділ 1 Провидіння на зборах $30; зложили: Семен Шиш $10, а по $5: М. Матусів, Г. Качановський, І. Верещак $3; Н. Дармопук $2; а по $1: М. Масон, Т. Задорецька, С. Кудлик, В. Бойкевич, Д. Когут. Інші з Ню Йорку: Александер Кинаш $10, а по $5: М. Пасічник, А. Кітинський, В. Дроботій, Ф. Постелян. Укр. Від. Амер. Червоного Хреста зі „Свяченого" $50; Р. Лапіка $5; В. Раніш, Ленишин і В. Нагірнюк по $2, а по $1: П. Бінас, В. Бойчук, Я. Марков, С. Ющишин. С. Боднарчук (на сироти) $100. Д. Ушак і К. Добрянський по $5; В. Мацок і І. Хміль по $1. Анна Герих на сироти $20 а на скитальців $3. Від. 393 УНС збірка на похороні А. Стефановича $81.50. Члениці жіночої громади $44; зложили по $5: Черецька, А. Пайерс, І. Ковалишин, Пулас; П. Марущак і М. Дерех по $3; а по $2: С. Абрагамовська, Колтун, Серединська, Дереч, Й. Іванчук; решту зложили: А. Фуха, О. Кузьма, А. Кравчук, Сарафанюк, Погорілець, Міхалов, Сліпни, Краус, Гупало. Тов. Жидачів, від. 393 УНС, $23.50 (збірка з похорону члена А. Стефановича).

Бруклин, Н. Й. Центральний Комітет з Бруклина (М. Баглай) $216. Збірки з таких підприємств: Концерт Т. Шевченка в березни $64; на весілю Волод. Шишко в квітни $13: спільна вечера в У. Н. Домі в травни $58.25; День Матери в У. Н. Домі в травни $80.75. Анна Бодак, збірка при похороні, $34. М. Баглай, похоронні поминки — В. Шеремета $32; І. Заяць $5, а В. Матейко і М. Турчин по $1.

Бронкс, Н. Й. Прокін Агрес $7, А. Б. Гулій $5, М. Дончук $2.

Йонкерс, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 4. Провидіння, $15; Марія Кінаш і О. Серафін по $10; Т. Вандзіляк і Т. Бибель по $2, а по $1: С. Долина і П. Пеньович.

Бейон, Н. Дж. Тов. св. Георгія, від. 380 УНС, $9; зложили: І. Кушнір $5, Д. Липовий $3, Й. Пелехович $1.

Кемден, Н. Дж. Укр. катол. церква св. Михаїла $25 (колекта на Великдень в церкві).

Картерет, Н. Дж. М. Міню $2, К. Проскура $1.

Данелен, Н. Дж. А. Колібачук $1.

Елизабет, Н. Дж. Тов. Запорозька Січ, від. 3 УНС, $139; зложили по $10: Мих. Сухорський, Михайло Суховський, Кость Качуряк, Андрій Полянський, Золотий Хрест; по $5: В. Сухорський, Ю. Сухорський, М. Прощак, М. Голубець, М. Личатин, М. Левчик, М. Солтис, М. Лисачок, Д. Стец, І. Хребет, П. Дорич, І. Галищак, І. Качуряк; І. Боднар $4; по $2: П. Ґелій, М. Ядловський, В. Лованда, Г. Плішка, С. Ката, І. Пирдза, В. Хребет, Т. Федуняк; по $1: В. Либа, І. Плішка, Г. Кардаш, І. Пошивак. Укр. Запор. Січ, від. 234 УНС, $44; зложили: І. Кулик $5, а по $1: П. Стошко, С. Могила, І. Кіценюк, І. Воробель, В. Витушинський, І. Клок, С. Яцків, М. Попов, І. Пілат, М. Доціц, К. Качурок, М. Могила, І. Могила, В. Федчишин, І. Могила, В. Ґорчак, Т. Гечель, А. Поливчак, М. Маркович, Н. Кіценюк, І. Боднар, М. Циктор, Т. Стасюк, Меґів, М. Димит, Д. Фортуна, І. Тирза, Ю. Корнас, Е. Кушіон, С. Корнас, І. Когутко, Ч. Шулер, М. Урбан, К. Ґабріль, А. Патриляк, А. Корнос, П. Г. Ґорциць, М. Суюрські, А. Красновська. С. Закорчану $5, М. Сейфер $1.

Гекетставн, Н. Дж. Варвара Голобович $20.

Грейт Меловс, Н. Дж. Гром. Гавриленко (з нагоди Дня Матери) $10.

Джерзі Сіті, Н. Дж. о. В. Лотович $55.55 (збірка на свячених в У. Н. Домі). Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 УНС, $60; зложили: Бр. св. І. Хрестителя $25; Михайло Баран $10; по $5: М. Пігура, С. Ґріца, М. Косопоцький; по $2: І. Кашицький, В. Ґіль; по $1: К. Заяць, А. Корнило, В. Маланяк, П. Світницький, А. Мазур, В. Шустикевич. Сестр. Пр. Діви Марії $20, Й. Енглтович $1.

Ню Маркет, Н. Дж. Український Фестівал (о. М. Профета) $211.31.

(Дальше буде).

ПОШУКУЮТЬ

Пошукує ІВАН РИҐА „САВКІВ" брата ГРИГОРІЯ і сестру ЕВУ РИҐА „САВКІВ" з села Норіче Любінське, повіт Городок Ягейлонський, Галичина. Григорій і Ева є в Америці від 1911 року. Хто би про них знав, або вони самі, прошу написати на адресу: 147-

JOHN RYGA,
177 Niagara Street
St. Catherines, Ont., Canada

Д-р ВОЛ. САВЧАК пошукує п. ОСИПА МИСЯКА з Любачівщини.

СЛАВА ПАВЛИК-САВЧАКОВА з Перемишля-Бема 12. пошукує рідних сестер, а це ПАРАСКЕВІЇ, ЗОНІ І КАТРУСІ з дому ПАВЛИК, з Бушкович біля Перемишля. Зголоситися на адресу: 145,8

J. STANKO
735 So. 15th St., Newark, N. J.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 15. липня 1946 року помер у 70. році життя

ДМИТРО КЛЬОВАН,

довголітний член Тов. ім. Мих. Драгоманова, від. 181 У. Н. Союзу в Менвіл, Р. Ай.

Покійний походив зо села Буцики, повіт Скалат, Західна Україна. Полишив у смутку жену Варвару, 3 синів, 4 дочок і 5 внуків.

Похорон відбувся 17. липня з дому жалоби при участи родини, членів і знайомих до укр. прав. церкви св. Михаїла у Вунсакет, Р. Ай., і на укр. прав. цвинтар у Іст Блекстон, Масс. — В. Й. П.!

Н. Лапчинський, секр.

ТАРЗАН, ч. 1422. Ложні обвинувачення.

"THESE ARE GREAT HUNTERS, TARZAN," REPLIED THE CHIEF, "AND THEY WARN US THAT YOUR PEOPLE WILL TAKE OUR LANDS FROM US!"

SENSING THEIR DANGER, THE WILY CAPTAIN WOERTEL SAID, "IF THIS BE TARZAN, HE IS THE CHIEF PLOTTER OF YOUR ENEMIES!"

INSTANTLY STEEL FINGERS LIFTED THE IMPOSTOR FROM THE GROUND! "TELL HIM YOU LIE!" TARZAN DEMANDED.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc. -1422-

"KILL HIM, HAHN!" GASPED WOERTEL, AND THE HUGE HENCHMAN RAISED HIS RIFLE AND TOOK CAREFUL AIM.

REX MAXON

„Оці люди це великі ловці, Тарзане" — відповів начальник. „Вони нас остерігають, що ваш нарід забере нам наші землі!"

Зрозумівши небезпеку для себе, хитрий капітан Вертель сказав: „Коли це Тарзан, то він є головним заговірником серед наших ворогів".

В одній хвилині сталеві пальці Тарзана підняли самозванця з землі. „Скажи їм, що ти збрехав!" — грізно промовив до нього Тарзан.

„Застріль його, Гане!" — прохарчів Тертель.. В тійже хвилині великан-посіпака підняв кріс і виміряв дбайливо на Тарзана.